

До 80-річчя від дня народження

Юрій Миколайович Мішкоров

14 травня 2017 р. виповнилося 80 років від дня народження Юрія Миколайовича Мішкурова — талановитого науковця, знаного фахівця з дидактичних проблем генетики у вищій школі, з 1967 р. члена Українського товариства генетиків і селекціонерів ім. М. І. Вавилова. Ю. М. Мішкоров народився 14 травня 1937 р. у м. Ішим Омської області (РФ) у сім'ї зоотехніка вищої категорії. У дев'ятирічному віці він у 1946 р., разом із сім'єю, після того, як його батько захистив дисертацію і був переведений Міністерством Вищої освіти СРСР спочатку в Харківський зоотехнічний інститут, а в 1948 р. в Уманський сільськогосподарський інститут (УСГІ, нині Уманський національний університет садівництва) переїхав в Україну, де проживає дотепер.

Після закінчення в 1955 р. Уманської середньої школи № 4 Мішкоров Ю. М. вступив до Уманського сільськогосподарського інституту на агрономічний факультет, який у 1961 р. закінчив з відзнакою. У роки навчання в інституті залучався до наукової роботи і під керівництвом доцента

кафедри рослинництва Л. А. Головцова виконав ряд лабораторних і польових досліджень стосовно впливу ін'єкцій екзогенних речовин в ендосперм зернівки кукурудзи. Про результати досліджень були зроблені повідомлення на науковій студентській конференції УСГІ (1960) і на пленарному засіданні III Всесоюзної наукової конференції молодих вчених біологів Московського державного університету (МДУ) на біолого-ґрунтовому факультеті. Тези доповіді опубліковано у спільному збірнику МДУ і Тимірязевської СГА (1961).

По завершенню навчання в інституті працював агрономом у зернонасінницькому відділенні радгоспу ім. 1 Травня, Євпаторійського району Кримської області, а з 1964 р. Мішкоров Ю. М., як аспірант кафедри рослинництва, продовжив і суттєво розвинув розпочаті в студентські роки наукові дослідження. Аспіранта Мішкурова восени 1966 р. відправляють на двомісячні курси з застосування атомної техніки у біології та сільському господарстві (науковий керівник проф. Рачинський В. В.) у Тимірязівську сільськогосподарську академію; а у 1967 р. — на короткочасне стажування в лабораторію біології розвитку рослин МДУ (науковий консультант проф. Куперман Ф. М.) та кафедру вищих рослин біофаку МДУ (науковий консультант проф. Дрягіна І. В.).

Після закінчення аспірантури Мішкоров Ю. М. був залишений на щойно організованій кафедрі генетики, селекції та насінництва, де послідовно обіймав посади асистента (1967 р.), старшого викладача (1970 р.), тимчасово виконуючого обов'язки завідувача, а згодом, після захисту кандидатської дисертації, завідувача кафедри (1976–1993 рр.), доцента (1993–1998 рр.), завідувача навчально-виробничою біотехнологічною лабораторією (1998–2000 рр.).

В особі Юрія Миколайовича Мішкурова гармонійно поєднуються талант науковця й педагога з непересічними організаторськими здібностями, вмінням готувати, підбирати й виховувати кадри для вітчизняної науки і освіти. Властиве йому відчуття новизни, інноваційний інстинкт і вміння переконувати, сприяли успіху щодо технічного оснащення очолюваної ним кафедри.

За підтримки тодішнього ректора професора О. І. Здоровцова йому вдалося домогтися переселення кабінетів парткому й деканату в інші приміщення (і це в епоху тоталітарного комуністичного режиму!) й обладнати навчальні класи в звільнених від чиновників кабінетах (аудиторії 51 й 52), в яких кожен студент мав особисте робоче місце з мікроскопом, робочим зошитом, методичним посібником і лабораторним обладнанням. Завдяки цьому кожен студент самостійно підбирав об'єкти для аналізу (здебільшого це були рослини, пов'язані з темою дипломної роботи), готував спеціальні фіксатори й барвники для цитологічних досліджень, іноді звертаючись по допомогу до викладачів, вивчав особливості поділу клітин, замальовував фази їх поділу. За кожним студентом було закріплено кілька квадратних метрів навчально-дослідної ділянки кафедри, на яких студенти вирощували нові сорти пшениці й жита, кукурудзи й соняшника, огірків і картоплі, був селекційний сад з отриманими на кафедрі новими гібридами й мутантами яблуні, груші, черешні тощо. На кафедрі було встановлено єдину в аграрних вишах СРСР «атомну установку», як називали стаціонарну гамма-установку MRX-γ-100 (Co⁶⁰) з камерою для опромінення насіння, живців, бульб та інших невеликих біологічних об'єктів. З опроміненого гамма-променями матеріалу студенти вирощували рослини, досліджували їх, відбирали нові мутанти з господарчо-цінними ознаками. Була лабораторія хімічного мутагенезу, роботу якої високо оцінив сам корифей мутаційної селекції Й. А. Рапопорт, ознайомившись з досягненнями кафедри. Ю. М. Мішкоров активно впроваджував технічні засоби навчання, класи для програмованого навчання й оцінювання знань (у докомп'ютерні часи!), відеомагнітофони з докасетними бабинними плівками, що сприяло зацікавленню студентів, спонукало до вивчення генетики й селекції.

Визнанням досягнень кафедри стало рішення Українського товариства генетиків і селекціонерів ім. М. І. Вавилова щодо проведення у 1986 р. п'ятого з'їзду на базі кафедри генетики, селекції та насінництва Уманського сільськогос-

подарського інституту (нині Уманський національний університет садівництва), після проведення якого одна з вулиць студентського містечка була названа іменем М. І. Вавилова.

Ю. М. Мішкоров понад 20 років успішно керував Черкаським обласним відділенням УТГіС, був ініціатором проведення V з'їзду генетиків і селекціонерів України в м. Умань (1986 р.), членом Президії УТГіС (1985–1991 рр.), нагороджений ювілейною медаллю до 100-річчя від дня народження акад. М. І. Вавилова (25 листопада 1987 г.), почесними грамотами Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти СРСР (1974 р.) і УРСР (1984 р.), Уманського НУС (1993 р.), Почесною грамотою Президії НААН України (2017 р.), Ювілейною відзнакою Черкаської облдержадміністрації «200 років з дня народження Тараса Григоровича Шевченка» (2017 р.) та іншими відомчими нагородами.

Нині, перебуваючи вже багато років у статусі пенсіонера, Ю. М. Мішкоров не пориває зв'язків з кафедрою, відвідує майже всі наукові заходи з питань генетики й селекції, публікує статті у наукових збірниках і журналах, допомагає слухними порадами молодим науковцям.

Бажаємо ювіляру довгих років життя, міцного здоров'я, невичерпної енергії та нових творчих злетів на науковій ниві. Нехай Ваші починання завжди супроводжує успіх, здійснюються усі задуми та плани, а повага і підтримка вдячних учнів, колег і виробничників надає наснаги для нових пошуків.

Усіх Вам гараздів, шановний Юрію Миколайовичу!

Президія Українського товариства генетиків і селекціонерів ім. М. І. Вавилова

Черкаське відділення Українського товариства генетиків і селекціонерів ім. М. І. Вавилова

*Первинна організація Українського товариства генетиків і селекціонерів ім. М. І. Вавилова
Уманського Національного університету садівництва*

*Редколегія журналу
«Вісник Українського товариства генетиків і селекціонерів»*